

**Αναστολή των δικονομικών προθεσμιών των άρθρων 237-238 ΚΠολΔ στη
διαδικασία της υποχρεωτικής αρχικής συνεδρίας του ν. 4640/2019**

I. Η νομοθετική ρύθμιση

Σύμφωνα με το άρθρο 9 § 1 του ν. 4640/2019 για τη διαμεσολάβηση σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις «η έγγραφη γνωστοποίηση του διαμεσολαβητή προς τα μέρη για τη διεξαγωγή της υποχρεωτικής αρχικής συνεδρίας (στο εξής «ΥΑΣ») ή η συμφωνία της εκούσιας προσφυγής στη διαδικασία της διαμεσολάβησης του άρθρου 5, αναστέλλει την παραγραφή και την αποσβεστική προθεσμία άσκησης των αξιώσεων και των δικαιωμάτων, εφόσον αυτές έχουν αρχίσει σύμφωνα με τις διατάξεις του ουσιαστικού δικαίου, καθώς και τις δικονομικές προθεσμίες των άρθρων 237 και 238 Κ.Πολ.Δ., για όσο χρόνο διαρκεί η διαδικασία διαμεσολάβησης», ενώ στις επόμενες παραγράφους ορίζεται το χρονικό σημείο από το οποίο εκκινούν εκ νέου οι προθεσμίες που είχαν ανασταλεί¹.

Η έγγραφη γνωστοποίηση του διαμεσολαβητή ρυθμίζεται στο άρθρο 7 § 2 του ίδιου νομοθετήματος και λαμβάνει χώρα τουλάχιστον πέντε ημέρες πριν την διεξαγωγή της ΥΑΣ, ενώ σύμφωνα με την παρ. 3 του ίδιου άρθρου η ΥΑΣ θα πρέπει να διεξαχθεί το αργότερο εντός είκοσι ημερών από την επομένη της αποστολής στον διαμεσολαβητή του αιτήματος προσφυγής στη διαδικασία διαμεσολάβησης από το επισπεύδον μέρος. Για παράδειγμα, αν το αίτημα προσφυγής σε διαμεσολάβηση υποβληθεί στις 06.07.2021, η ΥΑΣ θα πρέπει να διεξαχθεί το αργότερο έως την 26^η Ιουλίου 2021, εκτός αν κάποιο από τα μέρη διαμένει στο εξωτερικό, οπότε η ως άνω προθεσμία παρεκτείνεται έως την τριακοστή ημέρα από την επομένη της αποστολής του αιτήματος στον διαμεσολαβητή. Μεταξύ του διαστήματος της 6^{ης} και 26^{ης} Ιουλίου 2021 θα πρέπει να λάβει χώρα η γνωστοποίηση σε χρόνο που να διασφαλίζεται η πενθήμερη τουλάχιστον χρονική απόστασή της από την ΥΑΣ.

Από την γνωστοποίηση επομένως, ή ορθότερα από την επομένη αυτής σύμφωνα με το άρθρο 144 ΚΠολΔ, αναστέλλονται οι προθεσμίες που προβλέπει το άρθρο 9 § 1, μεταξύ των οποίων και η προθεσμία των 100 ημερών για την κατάθεση προτάσεων σύμφωνα

¹ Η διάκριση που επιχειρείται μεταξύ της έγγραφης γνωστοποίησης για την διεξαγωγή της ΥΑΣ και της συμφωνίας υπαγωγής σε διαμεσολάβηση είναι αποτέλεσμα της δυνατότητας που παρέχεται από το νόμο στα μέρη να προσφύγουν στη διαδικασία της διαμεσολάβησης εκουσίως (άρθρο 5) και σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο της αντιδικίας τους, είτε αυτό έγινε μετά το πέρας της ΥΑΣ, είτε ανεξάρτητα από αυτή.

με το άρθρο 237 ΚΠολΔ². Στην παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου ορίζεται ότι η επανεκκίνηση των δικονομικών προθεσμιών λαμβάνει χώρα «από τη σύνταξη πρακτικού μη επίτευξης συμφωνίας ή από την επίδοση δήλωσης αποχώρησης από τη διαδικασία της διαμεσολάβησης του ενός μέρους προς το άλλο και προς τον διαμεσολαβητή ή από την με οποιονδήποτε τρόπο ολοκλήρωση ή κατάργηση της διαδικασίας της διαμεσολάβησης». Στην περίπτωση της ΥΑΣ αναγκαιώς η επανέναρξη των προθεσμιών θα λάβει χώρα την επομένη της υπογραφής του πρακτικού περαιώσης της ΥΑΣ³. Εφόσον, μετά από αυτή τα μέρη αποφασίσουν τελικά να υπαγάγουν τη διαφορά τους σε διαμεσολάβηση θα εκκινήσει νέα αναστολή, αυτή τη φορά από την υπογραφή του συμφωνητικού υπαγωγής σε διαμεσολάβηση. Αν οι διαδικασίες γίνουν συναπτά, δηλαδή αμέσως μετά την ολοκλήρωση της ΥΑΣ η διαφορά υπαχθεί σε διαμεσολάβηση η αναστολή θα είναι συνεχής. Διαφορετικά η προθεσμία θα εκκινήσει εκ νέου την επομένη της ΥΑΣ και θα ανασταλεί εκ νέου όταν τα μέρη αποφασίσουν την υπαγωγή της διαφοράς τους στη διαμεσολάβηση.

II. Η εφαρμογή της νομοθετικής ρύθμισης στη δικαστηριακή πρακτική

Από τη νομοθετική ρύθμιση είναι εμφανές ότι σε κάθε υπόθεση, η οποία υπάγεται εκ του νόμου σε ΥΑΣ, θα υφίσταται κατά λογική αναγκαιότητα αναστολή της δικονομικής προθεσμίας κατάθεσης των προτάσεων, η οποία θα εκκινεί από την επομένη της γνωστοποίησης, θα είναι τουλάχιστον ίση με τις πέντε ημέρες που θα πρέπει να προηγηθούν της ΥΑΣ και θα περατώνεται με τη διεξαγωγή της τελευταίας. Με δεδομένο, δε, ότι η γνωστοποίηση μπορεί να αποσταλεί οποτεδήποτε μετά την

² Σύμφωνα με όσα αναφέρονται στην αιτιολογική έκθεση: «*Εν προκειμένω, η συμμετοχή των μερών σε μία υποχρεωτική αρχική συνεδρία ως προϋπόθεση για το παραδεκτό της συζήτησης της διαφοράς συνιστά σύννομο και ανάλογο προς το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα περιορισμό, ο οποίος είναι συμβατός με την αρχή της αποτελεσματικής ένδικης προστασίας και δεν τελεί σε αντίθεση με τις αρχές της ισοδυναμίας και της αποτελεσματικότητας, καθώς η διαδικασία δεν καταλήγει σε δεσμευτική για τα εμπλεκόμενα μέρη απόφαση, δεν καθυστερεί ουσιωδώς την άσκηση αγωγής, οι προθεσμίες παραγραφής ή αποσβεστικής προθεσμίας, καθώς και σχετικές δικονομικές προθεσμίες αναστέλλονται ενόσω διαρκεί η διαδικασία διαμεσολάβησης, δεν προκαλούνται ή προκαλούνται ελάχιστα έξοδα στα μέρη και δεν αποκλείεται η λήψη ασφαλιστικών μέτρων».*

³ Αντίθετη ερμηνευτική εκδοχή, ότι δηλαδή στην περίπτωση της ΥΑΣ υπάρχει αναστολή των προθεσμιών μόνο εφόσον η διαφορά υπαχθεί τελικά σε διαμεσολάβηση, δεν στηρίζεται ούτε στο γράμμα του νόμου, ούτε εξυπηρετεί το σκοπό αυτού, όπως αποτυπώνεται αμέσως ανωτέρω στην αιτιολογική έκθεση σύμφωνα με την οποία είναι ξεκάθαρο ότι ο νομοθέτης θέλησε η διεξαγωγή της ΥΑΣ να λαμβάνει χώρα χωρίς τη χρονική πίεση των προθεσμιών. Το γεγονός ότι στις παρ. 2-3 του άρθρου 9 δεν αναγράφεται το πρακτικό περάτωσης της ΥΑΣ ως γεγονός που αφητηριάζει εκ νέου τις προθεσμίες που ανεστάλησαν συνιστά προφανή παραδρομή και έτσι έχει αντιμετωπιστεί μέχρι σήμερα (βλ. στη συνέχεια και την ΜΠρΑθ 967/2021), ενώ το ίδιο συνάγεται και από την αναφορά του νόμου σε «*οποιονδήποτε τρόπο ολοκλήρωσης ή κατάργησης της διαδικασίας της διαμεσολάβησης*». Έτσι και Νίκας, ΠολΔικ II, § 59 αρ. 37.

υποβολή του αιτήματος προσφυγής στη διαμεσολάβηση από το επισπεύδον μέρος σύμφωνα με το άρθρο 7 § 2, άρα ακόμα και την ίδια ημέρα με αυτό, η αναστολή δεν θα μπορεί να διαρκέσει περισσότερο από τις είκοσι ημέρες εντός των οποίων πρέπει να διενεργηθεί η ΥΑΣ. Στο ανωτέρω παράδειγμα που το αίτημα προσφυγής σε διαμεσολάβηση υποβάλλεται την 6^η Ιουλίου 2021, ακόμα και αν η γνωστοποίηση λάβει χώρα την ίδια ημέρα η ΥΑΣ θα πρέπει να έχει λάβει χώρα μέχρι την 26^η Ιουλίου, οπότε η προθεσμία εκκινεί εκ νέου από τις 27.07.2021. Μεταξύ των πέντε και των είκοσι ημερών αναστολής, που είναι νοητές, το πόσες θα είναι τελικά οι ημέρες της αναστολής εξαρτάται από το πόσες ημέρες πριν την ΥΑΣ θα προηγηθεί η γνωστοποίηση.

Οι ανωτέρω διαπιστώσεις καθιστούν πρακτικά την εφαρμογή της αναστολής ιδιαίτερα δυσχερή. Κι αυτό, διότι για καθεμία από τις αγωγές λ.χ. της νέας τακτικής διαδικασίας που υπάγεται σε διαμεσολάβηση και παρότι οι αγωγές κατατέθηκαν την ίδια ημέρα, θα ισχύουν εν τέλει διαφορετικές κάθε φορά προθεσμίες για το «κλείσιμο του φακέλου», οι οποίες θα εξαρτώνται από τα ανωτέρω, πράγμα που καθιστά τη διαχείριση του όγκου των υποθέσεων μία σύνθετη διαδικασία, ώστε η μεν γραμματεία των δικαστηρίων να πρέπει να παραλαμβάνει τις προτάσεις των μερών σε χρόνο μετά την πάροδο των εκατό ημερών από την κατάθεση της αγωγής, οι δε διάδικοι να επιχειρηματολογούν στα δικόγραφά τους για το κατά πόσο προέβησαν εμπροθέσμως στην κατάθεση των προτάσεών τους ή στην άσκηση παρέμβασης, προσεπίκλησης, ανακοίνωσης ή ανταγωγής σύμφωνα με το άρθρο 238 ΚΠολΔ. Πολύ περισσότερο ισχύουν τα ανωτέρω στην περίπτωση της παραγραφής και της αποσβεστικής προθεσμίας που επίσης αναστέλλονται σύμφωνα με όσα ορίζει το άρθρο 9 του ν. 4640.

Από την έρευνα που προηγήθηκε, η μόνη δικαστική απόφαση που έχει εκδοθεί σχετικά με το εν λόγω ζήτημα είναι η υπ' αρ. 967/2021 απόφαση ασφαλιστικών μέτρων του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, δημοσιευμένη στην ΤΝΠ Νόμος στην οποία η ΥΑΣ είχε καθορισθεί σε χρόνο μετά το πέρας της προθεσμίας κατάθεσης των προτάσεων, οπότε η αιτούσα ζητούσε την παράταση της τελευταίας. Η αίτηση απορρίφθηκε ορθώς *«ως απαράδεκτη ελλείπει έννομο συμφέροντος, επειδή - σύμφωνα με τα εκτιθέμενα στην αίτηση - έχει ήδη ορισθεί η ημερομηνία διεξαγωγής της υποχρεωτικής αρχικής συνεδρίας και, συνεπώς, έχει αναγκαιώς προηγηθεί η κατ' άρθρο 7 § 2 ν. 4640/2019 έγγραφη γνωστοποίηση της διορισθείσας διαμεσολαβήτριας προς τα μέρη, ώστε από το χρονικό αυτό σημείο να αναστέλλεται κατ' άρθρο 9 § 1 του ίδιου νόμου η προθεσμία του άρθρου 237 ΚΠολΔ για όσο χρόνο διαρκεί η διαδικασία διαμεσολάβησης»*.

III. Σκέψεις de lege ferenda

Εξαιτίας των ανωτέρω και κυρίως με δεδομένο ότι η διεξαγωγή της ΥΑΣ είναι μία σαφώς οριοθετημένη χρονικά διαδικασία λίγων ημερών, η οποία εξυπηρετεί ενημερωτικούς σκοπούς, ορθότερο θα ήταν να μην προβλέπεται στην περίπτωση αυτή αναστολή ουσιαστικών ή δικονομικών προθεσμιών και οι ρυθμίσεις του νόμου να αφορούν μόνο την περίπτωση που τα μέρη επιθυμούν να υπαγάγουν τη διαφορά τους σε διαμεσολάβηση, οπότε πράγματι χρειάζονται χρόνο για να διεξαγάγουν τις αναγκαίες διαπραγματεύσεις, χωρίς την πίεση που ασκεί η ύπαρξη μιας προθεσμίας. Μόνο, επομένως, υπό τη συνθήκη ότι μετά την ΥΑΣ ή άσχετα από αυτή υπογράφεται συμφωνία υπαγωγής στη διαμεσολάβηση φαίνεται λογικό να αναστέλλεται η παραγραφή ή η αποσβεστική προθεσμία, όπως και οι δικονομικές προθεσμίες για όσο χρόνο χρειάζεται και έως ότου η διαδικασία περατωθεί με έναν από τους τρόπους που προβλέπει το άρθρο 9, χωρίς πάντως το συμπέρασμα αυτό να είναι ερμηνευτικά υποστηρίξιμο de lege lata υπό τη σημερινή νομοθετική διατύπωση.

Παρασκευή Γεωργάκη

Δικηγόρος, Δ.Μ.Σ. Αστικού Δικαίου, Υπ. Δ.Ν.